

Dees voorschrift in acht genomen, wascht dan met veel zorg en veel water uwen zurkel, ontdoet hem van de dikke stengels, kapt hem en maakt hem gereed alsof hij seffens moest gebruikt worden, dat is te zeggen, plaats hem in een pot met een weinig water, dekt den pot toe en laat smelten, tot dat men eene dikke spijs heeft, die men laat uitlekken en door den temst doet.

Zout nog al wel en laat koud worden in eenen steenen of porseleinen kom.

Daarna vult met diespijsin flesschen met breede opening, die men zorgvuldig sluit en legt ze gedurende een kwart uur in kokend water (*bain marie*), waarna men ze in eene frissche plaats zet, tot dat men ze moet gebruiken.

Verstrooidheid. — Mijnheer C.... de verstrooidste man der wereld, dineert in een restaurant. Zijn maal geëindigd zijnde, legt hij 10 fr. op tafel om de nota te betalen.

— Pardon, mijnheer, zeg de garçon, er ontbreken 75 centiemmen.

— Dat doet er niets toe, ze zijn voor u!

Een burgerkandidaat voor zijne kiezers:

— Neen, niemand van u kan mij beschuldigen zijne belangen benadeeld te hebben. (Beweging). Gedurende al de zittijden heb ik gezweven en mij regelmatig onthouden (Toej.).

BRIEFWISSELINGEN

LOVENDEGEM

Mijnheer den Opsteller,

Reeds meermalen zijn de socialistischen hier in onze gemeente gekomen, om er hunne geschriften en gazetten uit te deelen.

In den beginne waren de meeste inwoners tegen de socialistischen, maar dat kwam omdat ze deze niet kenden, en men langs alle kanten de menschen tegen de socialistischen ophitste.

Maar dat alles is al veel veranderd. Nu dat wij meermalen uwe gazetten gelezen hebben, zijn wij tot de overtuiging gekomen dat al wat de socialistischen zeggen, niets anders is dan de zuivere waarheid.

Wij, landbouwers, leven ook in de zelfde omslandigheden, als de werklieden uit de steden; wij gevoelen ook den druk, en lijden er evenzeer onder als de stadswerklieden, het leven op den buiten wordt al moeilijker, en moeilijker, en elken dag die voorbij gaat, brengt ons nader de armoede.

Dit komt natuurlijk hierbij, dat wij al minder en minder voor onze voortbrengst ontvangen, en wij toch altijd even hooge pachten moeten betalen als vroeger. Het zijn dus de groote grondeigenaars die de schuld van onze armoede zijn.

En omdat de socialistischen dit van over jaren ons gezegd hebben, daarom ook zien wij nu de socialistischen met liefde tot ons komen, om hen over onze belangen te hooren spreken, want al wat zij zeggen is niets dan de zuivere waarheid.

Wilt gij eens weten Mijnheer de opsteller, hoe men in onze gemeente met de menschen den spot drijft?

Ziehier: Aan een kappelleke in de gemeente hangt een plakskje met het volgende opschrift: «Het is in deze gemeente streng verboden te bedelen.»

Maar als men bedenkt, dat er hier eene suikerijfabriek is, waar men menschen van 20 jaren oud, die van 's morgens 6 tot 's avonds 8 uur doet werken, en dat aan den prijs van een frank daags, vragen wij ons af, of dit geen hongerloos is, en of men op die wijze de menschen niet dwingt te bedelen.

Natuurlijk vinden wij in 't bedelen geen plezier. Maar dat men ons dan goed betaale voor onzen arbeid, dan zullen wij van ons loon kunnen leven en tot bedelen onzen toevlucht niet moeten nemen.

Wij zouden willen dat de socialistischen eens naar onze gemeente kwamen om eens met de buitenlieden te spreken. Er zijn er zeer velen die dat verlangen, men tracht ons wel een afkeer van desocialisten te doen krijgen, maar nu zien wij heel klaar in, dat dit geschiedt, omdat de rijken van onze gemeente de taal der socialistischen die altijd voor de armen en tegen de rijken is, willen smachten en wij weten op onze beurt dat juist de rijken de schuld zijn van onze armoede; en daar de socialistischen dit alles zoo goed kunnen uitleggen, zouden wij eens willen hebben dat hier te Lovendegem eene meeting door de socialistischen gegeven werd. Het is zeker dat een groot getal buitenlieden zou komen luisteren.

Wij hopen dus, Mijnheer de opsteller, dat de socialistischen ook eens bij ons zullen komen spreken, dat is ons eenigste verlangen.

D. B.

Oosterzele, October '94.

Vriend Opsteller,

Wij verheugen ons ten volle over den uitslag der kiezing in ons kanton.

Het getal werklieden die voor de socialistischen hebben gestemd is tamelijk groot als gij wel in aanmerking neemt de korte propaganda die er maar is gemaakt geworden.

Gij zult met mij bekennen dat gij zoo op eens geen mensch doet veranderen van gedacht, gelijk van ondergoed.

Onze buitenbevolking had nog maar weinig van socialisme en socialistischen gehoord en 't geen zij er van hoorden was niets dan kwaadsprekerij en al wat slecht was.

Gij herinnert u zeker nog goed hoe gedurende die groote beweging voor 't algemeen stemrecht, die menschen hier werden ontvangen als zij kwamen om het woord van recht te verkondigen? Gij weet wel dat wij buitenlieden er wilden opslagen. Zoo erg waren wij op u gebeten zonder u te kennen en zonder zelfs te weten dat gij tot ons kwamt om ons te vertellen, hoe wij onze armoede konden verminderen en zelfs uitroeien. Dat was onze schuld niet, wij wisten niets beters of gij waart, booswichten, dieven en moordenaars; al wat rijk is en gezag heeft, stelde U aan ons voor als eene bende van laaekelandt; kon het dan anders of wij moesten handelen zooals wij gedaan hebben?

Maar wij hebben ondervonden dat gij het kwaad met goed weet te loonen; dat gij geen wraak draagt in het hart en geheel wel het gezegde toepast van: vergeet het hun want ze weten niet wat ze doen.

En wat waren wij gelukkig, ja overgelukkig als wij toch eens iets van u konden lezen; uw blad werd eerst met verachting aangenomen en zelfs door yelen verscheurd, maar eenigen, zooals gij die overal vindt, bewaarden het goed, lazen het in stilte en gingen dan op de velden, in de stallingen, in de herbergen, gaan spreken over hetgeen zij in *De Landbouwer* gelezen hadden en zoo kwam het dat er eenigen onder ons u verstonden.

Wij leerden een weinig wat de socialistischen wilden en treden ten volle hunne zienswijze bij.

Gij kunt dus wel gelooven hoe lang het duurt vooraleer iemand te winnen voor uwe zienswijze, want wij allen zeggen nog geheel dikwijls, w'hebben wij het zoo gevonden wij zullen het alzo laten en vooraleer dat gedacht wat is weggedreven loopt er wat water naar de zee.

Ik moest u dit schrijven door mijne kameraden, die meenden dat gij ons getal stemmen klein zoudt gevonden hebben; maar geloof het 't is groot, zeer groot als gij al mijne redens in acht neemt.

450 personen in ons kanton, dat gaat goed en als gij kunt ons wat gazetten en brochuren zenden, zal het niet lang duren of ons getal zal verdubbeld zijn.

En weet gij wat mijn gedacht nog versterkt, dat is dat de groote rijken en hunnen aanhang nu zoo kwaad zijn, zij meenden dat door hunne bedreigingen, beloften en kwaadsprekerij, niemand voor de socialistischen zou hebben gestemd en daar komen ze zoo bedrogen uit! 't Is om in eene katecolere er van te schieten.

Die duivelsche boeren gaan nu ook al socialist worden.

Begrijpt gij nu waarom wij zoo te vreden zijn over het getal stemmen?

En wij beloven U voorts ons best te doen en alles te lezen en voort te geven, wat wij maar van uwe partij krijgen kunnen, als elk wat doet zal het zeere vooruitgaan.

Met de grootste achting.

Een landbouwer.

N. d. R. — Wij zijn ten volle tevreden over het stemmental dat den buiten ons gaf. Zonder 't kanton Ledeberg, kregen wij van den buiten 3053 stemmen, 't is veel en wij zeggen er de landbouwers van harte dank voor.

Redactie.

Lootenhulle, October 1894

Vrienden,

Met vreugde hebben wij, buitenlieden, den uitslag der Kiezing vernomen.

Hebben de Vlaanderen niet al gegeven wat er kon gegeven worden, integendeel mogen wij ons verheugen in de verstandige houding der Walen, die zoo goed hebben begrepen dat ze tegen de rijken en voor de armen moesten stemmen.

Wat deed het ons goed te vernemen dat er meer dan 25 socialistischen in de Kamer zullen zitten, en wij zullen nog meer tevreden zijn als wij zullen hooren dat ze daar de rijken heeren ferm van hetsnoer zullen geven, voor al de armoede die zij in de wereld brengen.

Wij weten nu ook wel dat de socialistischen daar nog niets kunnen doen, gezien zij nog tegen meer dan honderd rijke menschen staan, maar als ze daar goed hun best doen in Brussel, zal er bij de werklieden van gesproken worden en de voorstellen die ze zullen doen in het belang van boeren en stedelingen en waarvan de rijke heeren niet willen weten, zullen voorzeker grooten ophef maken en de koppigheid en slechtheid der rijken nog beter onder het oog der menschen brengen.

Weet gij, vrienden, wat wij zouden willen?

't zal misschien geheel vele gevraagd zijn, maar... vragen is vrij, en refugeeren staat bij. — Welnu wij zouden willen; als de socialistischen in Brussel goed op hunnen poot spelen, dat wij daar in *De Landbouwer* wat van te lezen krijgen, want anders zullen wij weder van niets weten. Wij zouden moeten kunnen lezen wat de socialistischen daar voorstellen of bespreken om daar mede bij onze gebuurs te gaan en te toonen hoe goed de socialistischen zich daar gedragen.

Dat zou voornamelijk goed doen, want wat zeggen de boeren nu van de rijke katholieken en liberalen?

Iedere kiezing komen zij ons beloften doen en onze stem afsmeecken, maar wat ze daar uitrusten in de Kamer, daar weten wij niets van. 't Is daarom dat ik vraag om goed op te letten van de werkzaamheden bekend te maken onzer gekozenen en dan kunnen wij met kennis van zaken spreken en oordeelen.

Overdenkt ons voorstel en gij zult, als het kan, ons geheel zeker voldoende geven, want zulk geschied zal welkom bij de buitenlieden zijn.

Uw blad heeft tot hiertoe zeer veel goed gedaan, doet allen uw best, wij zullen het onze doen en zoo zullen wij het ver brengen.

Oostakker, 18 October 1894.

Vriend gazetschrijver,

Gij kent mij wel persoonlijk niet maar gij zult mij wel leeren kennen, want al is het geheel dikwijls waar dat de onbekende, den onbeminde maakt, hier zal dit het geval niet zijn.

Uwe vrienden die hier den Zondag *De Landbouwer* uitdeelen zullen zich voorzeker van de behandeling van onze dorpelingen niet te beklagen hebben, want overal worden zij goed aanvaard.

En hoe kan het ook anders; 't zijn goede jongens, die verstand hebben voor de zaak die ze doen. Ze weten de menschen met beleefdheid aan te spreken, en wij hebben het al dikwijls gezegd, dat er echte predikanten bij zijn.

Kon het zijn dat die jongens voortkomen den Zondag, Oostakker zou geheel zeker op korten van tijd zijne dorpelingen knappe, verstandige jongens zien worden; want er zijn er al onder ons die er werkelijk eene eer instellen van over den toestand van het werkvolk te kunnen klappen.

En als gij het al nagaat wat de gazetdragers zeggen, ziet gij al spoedig dat ze waarheid spreken.

Te zijn er toch, die zeggen dat het eene slechte gazet is, maar wij zien wel van waar de wind komt; het is zoo gemakkelijk aan arme werkmenschen te verbieden dingen te lezen die over de armoede spreken, als ge zelf niets ontbrekt en nu en dan eene flesch wijn moogt drinken. Zijt maar gerust wij beginnen dat ook al te weten.

Doet gij maar voorts, Gentsche werklieden, wij zijn ten uiterste content en laat maar die vrienden die komen uitdeelen zijn, voortkomen; en gij zult voor de andere kiezingen op meer stemmen van ons mogen rekenen.

Ik groet u en bedank u voor de opname.

Een getrouwe lezer.

Zwijnaerde, 17 October

Waarde Vrienden,

Vele kiezers zijn hier Zondag wel gevaren. De katholieken gaven maar aan iedereen een frank om voor hen te kiezen; 't was volop kermis. De menschen zegden wel: 't is gemakkelijk weg geven als gij weet waar het te nemen, maar daarmede trachten zij ze toch om te koopen. Gij die in de stad leeft kunt u geen gedacht geven, van wat de katholieken op den buiten al uitrusten.

Denkt eens na, dat zij aan de menschen wijsmaakten dat God in het kiesbureau was en dus kon zien voor wie ze stemden, en dat God dit aan de priesters zou over gezegd hebben. Zij verlaagden daar hunnen God tot een mouchard, en dat zijn hunne middelen om hun kraam recht te houden.

Zij kunnen anders niet dan liegen, lasteren en bedriegen. Spijtig is het dat de menschen daar nog naar luisteren. Daarvoor is het noodig dat gij naar den buiten komt om de menschen klaar te doen zien, en er uwe schriften te verspreiden.

Wij moeten toch al dat bedrog onder de oogen van de menschen brengen.

Wij danken u van harte voor uwe goede artikelen en hopen dat gij ons voort uw blad zult zenden.

Tijd ontbrekt mij om meer te schrijven.

BOER JAN.

Waarschoot, 16 Oct. 1894.

Werkbroeders,

G'hebt zeker verstomd gestaan over ons klein getal stemmen?

Wel, zeker, want wij meenden dat al de wevers als een man voor de socialistischen zouden gestemd hebben.

Er is geheel zeker veel dwang gebeurd. In de fabrieken, in de kerk, tot zelfs in de huizen, zijn er personen gegaan om de werklie-

den te dwingen en de menschen zijn nog zoo dom van daar maar naar te luisteren.

De wevers hebben het hier alles behalve goed om voor de rijke heeren dan nog te stemmen. Nu de kiezing voorbij is zal ik wel soms een en ander over den toestand der wevers schrijven en ge zult wel zien dat de buitenwevers het nog veel slechter hebben dan diegenen der stedel.

Ik zal trachten met ons blad wat propaganda te maken en dat zal ik wel kunnen, want er is zoo veel te klagen en zoo veel mede te deelen dat gij er u geen gedacht kunt van geven.

't Is nu genoeg voor U, een woordje nu aan mijne vrienden. Wij moeten nu beginnen, met stilte aan over den toestand der werklieden te spreken al waar wij komen. Gij zult met mij bekennen dat de werklieden het slecht hebben en dat het moet veranderen.

Gij weet zoo goed als wij dat er werkmenschen zijn, die met gansch hunne familie in huizekens wonen, waar Mijnheer de Kasteelheer zijn paard niet zou willen stallen. Gij weet ook dat er vele onder ons zijn die zouden willen dat ze den afval van de tafel der rijken kregen, of nog liever het eten dat ze aan hunne jachthonden geven. Al geheel dikwijls hebben wij gezegd: De rijken hebben alle bezorgdheid voor hunne paarden, honden enz. en naar ons vragen zij niet, ter kontrarie, hoe ongelukkiger wij zijn hoe meer armoede wij hebben hoe meer dat wij geschuwd worden en zelfs voor booswichten worden aanzien.

Ons ongelukkig lot, waaraan wij geen de minste schuld hebben, wordt ons als de grootste misdaad aangerekend.

Wanneer onze lotgenooten van den buiten dat alles willen overwegen dan zullen zij zeer spoedig van ons gedacht zijn dat de rijken altijd goed voor zich zelf hebben gezorgd en niets hebben gedaan voor het werkvolk.

Ik twijfel er niet aan of nog eenigen tijd goed werken en het verspreiden van het blad zal er veel toe bijdragen en wij zullen vele menschen hebben gewonnen, die voor de naaste keer wel met ons zullen medestemmen.

Gegroot.

Een hongertijder.

Nevele, 18 October 1894.

Waarde Opsteller,

Gij zult reeds aan den uitslag der kiezing en de stemmen die in ons kanton ten voordeele der socialistischen zijn uitgebracht, gezien hebben, dat uwe korte propaganda wel werkelijk goed voor de zaak van 't socialisme heeft gedaan.

Ware het mogelijk meer zulke meetings te houden het zou voorzeker goed doen.

Wij weten immers al te weinig wat de socialistischen willen ten voordeele van het werkvolk.

En denkt eens na hoe honderde jaren, geslacht tot geslacht, altijd dezelfde klok heeft geklepen en van niets beters wist dan dat de armen en rijken moesten zijn en dat de mensch hier alles verduidigd moest verdragen.

Stel het U goed voor den geest, het leven der buitenwerklieden, verstoken van al genot, van al wat toch het leven der armen iets aangenaams kan maken en waar wij toch niets van weten of verstaan. Daarbij is ons onderwijs zoo klein, dat wij voor alles meer inspanning moeten doen of meene andere menschen.

Maar ik schrijf alsof ik U te vreden moest stellen, maar gij zijt dit reeds door den uitslag, want dit groot getal stemmen moet U ten uiterste voldaan hebben, niet waar?

Komt voort, als het U niet te kostelijk valt met *De Landbouwer* en moet het zijn wij zullen hier en daar, wel wat steun zoeken omdat gij het voort zoudt kunnen uitgeven, want het is noodig dat gij over den ongelukkigen toestand der boeren blijft handelen en de rijke grondeigenaars in uw blad stelt die zoo slecht met ons omspringen.

Geloof het, met de kiezing is er wat los gegaan; geen middelen zijn er gespaard gebleven om toch maar de werklieden voor hen te doen stemmen, ze zijn echter nog ingeluukt, maar als wij blijven volhouden en gij uw best doet, Gentsenaars, om ons mede te helpen zullen wij rap vooruit gaan.

En nu Gentsche broeders, dank voor uwe verstandelijke hulp en wij rekenen op U, om ons voorts te helpen om vooruit te komen.

Menschen die strijden om den dwang, de armoede en het ongelukkig leven van werkmenschen en boer uit de wereld te hebben, moeten gelooven wij, eindigen met al het werkvolk naar hunnen kant te krijgen.

En nu sluiten wij met U te vragen ons niet te vergeten, wij zullen aan U denken en voor de zaak werken.

Een handdruk van

Enige landbouwers.

Vrienden, *De Landbouwer* zal nu voorts alle maanden verschijnen. Zendt ons voort uwe briefwisselingen, gij zult u zoo zelve onderlichten en voor uwe lotgenooten dienstig zijn.

Red.

Druk-uitg. Emillie Claeys, Metserstraat, 20.

P

Aa

Al wie heeft we ontvange

Waart Wel op en 7 dag

Prov dat wil ze de provin

Meer nu weer vangen, eersten l

voor te rijke nie dezer kie den wij

Let w verplich kiezen, waarva

aandach Deze tons.

Tot h behalve St-Deni sné, Vi

Het z die ver Wij l

macht d zen, en werkm

boeren smacht Uw l

en zond op post

Voo listisch kiezing metsch

Het gische sociali on- en den w

toekor Het het ve den en

lijk in en za recht

haven tigen On

tans der d verpl

teeke niet v

zich valsc